

GRIPP VA BOSHQA O`TKIR RESPIRATORLI INFEKTSIYALAR

Yunusova Nafosat Abduhamidovna

O'tkir respirator kasalliklar (O`RK) (yuqori nafas yo'llarining o'tkir katarasi, shamollash) qisqa muddatli isitma, o'rtacha intoksikatsiya va yuqori nafas yo'llarining turli qismlarining ustun shikastlanishi bilan tavsiflangan kasalliklar guruhidir.

O`RK ko'p sonli turli xil viruslardan kelib chiqadi:

gripp;

parainfluenza;

adenoviruslar;

rinoviruslar (yuqumli rinitni keltirib chiqaradi) va boshqa patogenlar (200 dan ortiq navlar).

Ular muzlatishga chidamli, lekin qizdirilganda, turli dezinfektsiyalash vositalarining ta'sirida va ultrabinafsha nurlanishida tezda nobud bo'ladi.

Gripp virusi aholida unga qarshi immunitet paydo bo'lishi bilan o'zgarishi mumkin va shuning uchun deyarli har yili uning yangi kichik turlari paydo bo'ladi, gripp bilan kasallangan odamlarda immunitet yo'q.

Barcha yosh guruhlarida gripp virusiga nisbatan sezuvchanlik deyarli mutlaqdir. INFEKTSION manbai - o'tkir respirator kasallikning og'ir yoki o'chirilgan shakli bo'lgan odam. INFEKTSION havodagi tomchilar orqali yuqadi, ammo infeksiya uy-ro'zg'or buyumlari (dasturlar, sochiqlar va boshqalar) orqali sodir bo'lishi mumkin.

Adenovirus infeksiyasi infeksiyaning alimentar yo'li bilan ham yuqishi mumkin - najas va suv havzalari va hatto ko'llar orqali.

Gripp va boshqa o'tkir respiratorli infeksiyalar bilan kasallanish yil davomida qayd etiladi, ammo sovuq havoda ko'payadi. Buning sababi, bu davrda aholining vitamin etishmasligi, sovuq omil va sovuq mavsumda aholining haddan tashqari ko'pligi. Kasalliklar alohida holatlar va epidemiyalar ko'rinishida yuzaga keladi.

O'tkir respiratorli infeksiyalarni keltirib chiqaradigan viruslar nafas yo'llarining shilliq qavatini yuqtiradi. Pastki to'qimalarda yallig'lanish jarayoni rivojlanadi. Viruslarning toksik mahsulotlari asab tizimining turli qismlariga ta'sir qiladi.

Kasallikning og'irligi virusning virulentligi va bemorning immunitet tizimining holati bilan bog'liq. Virusli infeksiya immunitetning pasayishiga olib keladi, bu ikkilamchi bakterial infeksiyaning biriktirilishiga va asoratlarning paydo bo'lishiga yordam beradi. Ko'pincha surunkali yurak-qon tomir va o'pka kasalliklari, diabetes mellitus bilan og'rigan odamlarda asoratlar paydo bo'ladi. Kasallikdan keyin immunitet barqaror emas, shuning uchun har bir kishi har yili 3-4 yoki undan ko'p marta har qanday o'tkir respirator kasallik bilan kasallanishi mumkin.

Kuluçka muddati, ya'ni. bemor bilan aloqa qilish va kasallikning boshlanishi o'rtasidagi vaqt gripp uchun 12 dan 48 soatgacha, boshqa o'tkir respiratorli infeksiyalar uchun 14 kungacha

davom etadi. Kursning og'irligiga ko'ra, gripp va boshqa o'tkir respiratorli infeksiyalarning engil, o'rtacha, og'ir va o'ta og'ir shakllari ajratiladi.

Gripp o'tkir, ko'pincha titroq bilan boshlanadi. Birinchi kundagi tana harorati maksimal darajaga etadi, ko'pincha 38-40 darajaga etadi. Mastlik belgilari birinchi o'ringa chiqadi: frontal mintaqada xarakterli lokalizatsiya bilan bosh og'rig'i, ko'z qovoqlarida, pastki orqa va turli mushak guruhlarida og'riq.

Nafas olish tizimining shikastlanishi quyidagilar bilan tavsiflanadi:

quruq yo'talning ko'rinishi;

tomoq og'rigi;

ko'krak suyagi orqasida og'riq;

burun tiqilishi;

ba'zida burundan qon ketadi.

Yuz va bo'yinning, yumshoq tanglayning shilliq qavatining qizarishi, terlashning kuchayishi kuzatiladi. Yuqori tana harorati ikki kungacha davom etadi, undan keyin u pasayadi. Febril davrning umumiy davomiyligi 4-5 kundan oshmaydi.

Boshqa viruslar keltirib chiqaradigan ARI ham o'tkir, ham asta-sekin boshlanishi mumkin, o'rtacha intoksikatsiya va tana haroratining 38 darajaga ko'tarilishi bilan tavsiflanadi. Nafas olish yo'llarining shikastlanishi burun shilliq qavatining o'tkir shikastlanishining turli belgilari bilan namoyon bo'ladi:

aksirmoq

burun tiqilishi, keyin esa bir necha soatdan keyin burundan ko'p miqdorda suv oqishi;

og'riq hissi, tomoqdagi chizish;

quruq "qobiq" yo'tal;

har xil zo'ravonlikdagi hirqiroq ovoz.

Grippning engil va o'rtacha og'irlikdagi asoratlanmagan shakllari va boshqa o'tkir respiratorli infeksiyalari bo'lgan bemorlar uyda davolanadi. Ushbu kasalliklarning og'ir va murakkab shakllari bo'lgan bemorlar shifoxonaga yuboriladi.

Agar uyda bemor bo'lsa, unda:

bemorni alohida xonada izolyatsiya qilish, uni shaxsiy dasturxon, sochiq bilan ta'minlash;

unga xizmat ko'rsatuvchi shaxslar 4-6 qatlamli doka niqoblarini kiyishlari kerak;

bemor joylashgan xonani tez-tez ventilyatsiya qilish va nam tozalash talab qilinadi.

Febril davrda bemor kasallikning engil kechishi bilan ham yotoqda yotishi kerak, kuniga 3 marta 2 tabletkadan multivitaminlar qabul qilishi kerak. Kasallikning dastlabki kunlarida yotoqda dam olish tezroq tiklanish va asoratlarning oldini olishga yordam beradi.

Suvsizlanishni bartaraf etish va tanadan toksik mahsulotlarni olib tashlash uchun ko'p miqdorda iliq suv ichish tavsiya etiladi. Buning uchun to'rt bargli kızılcık, pishgan rezavorlar, malina, yurak shaklidagi jo'ka gullaridan foydalaning. Ular antipiretik diaforetik ta'sirga ega.

Tananing qarshiligini oshiradigan va yallig'lanishga qarshi va bronxodilatator ta'sirga ega bo'lgan oziq-ovqat mahsulotlariga kiritish tavsiya etiladi:

sabzi bilan turp salatasi, 1 osh qoshiq kungaboqar yog'i yoki 2 osh qoshiq smetana bilan kiyingan; limonli desert,

qobig'i bilan maydalangan va asal bilan aralashtiriladi (ta'mga);

tuxum va smetana bilan yashil piyoz salatasi; sabzi sharbati va sabzi kotletlari;

lavlagi va yashil yoki piyoz bilan sabzi vinaigrettes, kungaboqar yog'i bilan sug'orilgan;

och qoringa xom olma, arpa sho'rvalari, kissellar, yormalar, qovoqli bulon yoki bo'tqa, lavlagi sharbati.

Gripp va boshqa o'tkir respiratorli infeksiyalardan keyin normal tana haroratining 4-kunida sog'lig'i yaxshi va yuqori nafas yo'llarining shikastlanishining barcha mavjud belgilari yo'qolishi haqida gapirishimiz mumkin.

Tanani o'tkir respiratorli infeksiyalardan himoya qilishda tananing qattiqlashishi va hipotermiyaning oldini olish muhim rol o'ynaydi.

Grippga qarshi eng ishonchli himoya - bu epidemiyadan oldin yillik grippga qarshi emlash. Vaktsina har yili kelgusi qish uchun taxmin qilingan gripp virusi kichik turiga muvofiq yangilanadi. Avvalo, bu asoratlarni rivojlanish xavfi yuqori bo'lgan odamlar uchun ko'rsatiladi: yurak-qon tomir tizimi, nafas olish organlari, buyraklar va diabetes mellitusning surunkali kasalliklari bo'lgan bemorlar.